

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno studenta: Markéta Kujalová

Název práce: *Perzekuce zemědělců na Jihlavsku na počátku 50. let v materiálech Bezpečnostního referátu Jednotného národního výboru Jihlava*

Vedoucí práce: Mgr. Jindřich Kolda, Ph.D.

Oponent: Mgr. et Mgr. Josef Kindl

Obor a forma studia: Historické vědy – specializace archivnictví (prezenční)

Připomínky, náměty, otázky k rozpravě:

Předložená bakalářská práce se zabývá perzekucí zemědělců ve vybraných obcích na Jihlavsku v 50. letech a představuje klíčové materiály Bezpečnostního referátu JNV Jihlava, ze kterých autorka vycházela. Základními zdroji práce je archivní fond JNV Jihlava a literatura pro dané období.

Bakalářská práce je vyjma úvodu a závěru rozčleněna do osmi kapitol. V úvodu autorka představuje cíle práce a její strukturu. Rozbor pramenné základny a literatury je popsán až v první kapitole, kde je podrobně popsána klíčová literatura pro dané období, kterou autorka prostudovala a využila pro bakalářskou práci. Následně je rozebrána i pramenná základna práce (archivní fond JNV Jihlava) a vysvětleny složitosti a citace jednotlivých pramenů. K této kapitole bych pouze doplnil zmínku o existenci výstavy: **Rozkulačeno! Půlstoletí perzekuce selského stavu**, která se zabývala stejným tématem, ale to je pouze drobnost.

Ve druhé kapitole autorka vysvětluje historické změny, které předcházely kolektivizaci od vzniku Československé republiky. Tato kapitola velmi dobře a stručně postihuje všechny klíčové aspekty v držbě zemědělské půdy před rokem 1948. Autorka zde dokazuje výbornou znalost literatury (např. důvody pro zákaz agrární strany). Třetí kapitola pak stručně popisuje převzetí politické moci do rukou KSČ. Je dobře, že známé věci jako „Číhošťský zázrak“ jsou pouze zmíněny a jejich popis zbytečně nezatěžuje výše uvedenou kapitolu.

Čtvrtá kapitola pojednává o politice KSČ a kolektivizaci. Autorka zde opět prokazuje velmi dobrou znalost literatury a všímá si klíčových okamžiků (např. odpor strany vůči kolchozům). Pátá kapitola popisuje Jednotná zemědělská družstva a jejich vznik a vstupy lidí do JZD. Opět platí výše uvedené o studiu literatury a jejím využití (stručné vysvětlení pojmů a událostí). Šestá kapitola je poslední z kapitol, které představují klíčové události nebo instituce pro samotné zkoumání pramenné základny v archivním fondu JNV Jihlava, a to fungování JNV Jihlava. Autorka zde velmi dobře používá poznatky ze známé studie Evy Šmilauerové, bez které je pochopení fungování národních výborů velmi složité. Mimo jiné je zde podrobně popsána struktura JNV Jihlava a příslušné právní normy.

Od sedmé kapitoly se konečně dostáváme k informacím vytěženým z archivního fondu JNV Jihlava. Je nutné zdůraznit, že bez předchozích kapitol by práce působila chaoticky, protože

jsou nutné pro pochopení procesu kolektivizace a perzekuce osob. Při rozboru jednotlivých orgánů JNV Jihlava jsou použity i ukázky pramenů. Autorka zde aplikuje znalosti z předchozích kapitol o fungování národních výborů, a prezentuje tak úřední mašinérii, která řešila mimo jiné záležitosti kulaků.

Poslední osmá kapitola, která je rozsahem nejdelší, je hlavní kapitolou práce, kde jsou prezentovány výsledky bádání v archivním fondu JNV Jihlava na případech jednotlivých osob. Konkrétně je zde nejprve obecně popsána akce Kulak a následně popsán její průběh na Jihlavsku. Zde bych ocenil nějakou mapu regionu, o kterém autorka píše, protože pro někoho, kdo nezná místní zeměpisné reálie, je trochu složitější se orientovat. Stejně jako u předchozích kapitol autorka dokazuje znalost literatury a připomíná klíčové zákony a nařízení, které akci doprovázely. Zároveň je vidět, že akce neprobíhala vždy tak, jak si režim představoval. Jsou zde popsány podrobně archiválie, které poskytují důležité informace a autorka na základě jejich studia naznačuje možnosti dalšího výzkumu (např. na diplomovou práci). Možná by bylo vhodné prověřit fond příslušného soudu (okresního případně krajského), zda některé případy řešil a jaké byly tresty, ale autorka si to pravděpodobně nechává na další zkoumání. Je zde třeba vyzdvihnout, že si autorka všímá různých změn pramenů v rámci jednotlivých let. Zároveň je ale nutné podotknout, že některé spisy se nemusely dochovat kompletní (ztráta, zapůjčení jinému orgánu nebo skartace), takže nemusely být tak strohé, jak autorka uvádí. V závěru jsou uvedeny některé případy z Jihlavska, které ukazují střet perzekuce režimu s konkrétními obyvateli Jihlavska. U výše uvedené kapitole mi chybí pouze zmínka o bádání ve fondech příslušných JZD (tedy pokud existují a jsou dochovány nebo zpracovány).

V závěru autorka shrnuje výsledky svého bádání a naznačuje možnosti rozšíření např. na budoucí diplomovou práci. Jistě by bylo zajímavé práci v budoucnu rozšířit o naznačené fondy a zkusit zapátrat i ABS.

Celkové posouzení práce a zdůvodnění hodnocení:

Předložená práce Markéty Kujalové splnila vytyčené cíle a může sloužit pro další bádání kolektivizace a perzekuce na Jihlavsku nebo pro komparaci podobných výzkumů.

Předložený text splňuje nároky kladené na bakalářskou práci a v některých ohledech je dle mého názoru překračuje. Vytknout se dá pouze několik výše uvedených drobností, které jsou ale opravdu maličkostmi.

V Hradci Králové 31. července 2022

Mgr. et Mgr. Josef Kindl

